

UDC (УДК) 343.3

Лепеха Олег Миколайович,

кандидат юридичних наук,
начальник Управління стратегічних розслідувань
ГУ НП в Рівненській області
e-mail: olm3000@gmail.com
ORCID ID: 0000-0003-1308-3469

Кондратюк Олександр Володимирович,

кандидат юридичних наук, доцент,
професор кафедри оперативно-розшукової діяльності
Львівського державного університету внутрішніх справ
e-mail: kyzja777@i.ua
ORCID ID: 0000-0001-6102-2690

ДО ПИТАННЯ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОЇ ХАРАКТЕРИСТИКИ УМИСНИХ ВБИВСТВ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА ВИБІР ФОРМ НЕГЛАСНОЇ ПРОТИДІЇ ЗЛОЧИНАМ

Анотація. Із врахування криміногенної обстановки в Україні та сучасних злочинних тенденцій оновлено зміст основних елементів характеристики умисних вбивств. Розкрито загальні положення негласної роботи підрозділів кримінальної поліції та оперативної розробки за оперативно-розшуковою справою щодо протидії умисним вбивствам. Обґрунтовано необхідність впровадження сучасних методів та прийомів аналітичної та прогностичної діяльності правоохоронних органів для забезпечення можливості своєчасного запобігання настанню суспільно небезпечних наслідків від злочину.

Ключові поняття: умисне вбивство, негласна робота, оперативна розробка, оперативно-розшукова справа, оперативно-розшукові заходи.

Lepеха Oleh,

PhD in Law,
Head of the Department of Strategic Investigations
of the Main Directorate of National Police in Rivne region
e-mail: olm3000@gmail.com
ORCID ID: 0000-0003-1308-3469

Kondratiuk Oleksandr,

PhD in Law, associate professor,
Professor of the Department
of Law Enforcement Intelligence Operations
of Lviv National University of Internal Affairs
e-mail: kyzja777@i.ua
ORCID ID: 0000-0001-6102-2690

TO THE QUESTION OF OPERATIONAL-INVESTIGATIVE CHARACTERISTIC OF INTENTIONAL HOMICIDES AND ITS INFLUENCE ON THE SELECTION OF FORMS OF CRIME COVERT COUNTERACTION

Abstract. The stages of such kind of crimes as intentional homicides are mostly characterized with organized secretive nature that determines the significance of primary use of efforts, instruments, means, and methods of law enforcement intelligence operations in prevention of the kind of tendencies of organized criminal activity that has been under consideration. The aim of the research is necessity of updating and addition of certain aspects of operational-investigative characteristic of intentional homicides reasoned due to the criminal situation in Ukraine and reflection of its influence on selection of forms of covert counteraction against crime.

Besides, the information concerning dynamics and structure of intentional homicides has been presented. The additions to elements of operational-investigative characteristic of intentional homicides have been suggested. Problems of efficiency of intentional homicides prevention through availability in certain cases of unlimited resources and wide range of efforts and means of planning and realization of a crime by its participants have been identified. The general content of covert activities of criminal police subdivisions and criminal intelligence analysis in operational search activity concerning intentional homicides prevention has been defined.

The conclusions have been made that the search for initial information concerning facts of the intentional homicide planning according to the results of investigative (initiative) activity is not very effective. In this direction the work that has been defined as making sense is the work of special subjects infiltrated into organized crime group or criminal organization in order to perform a secret mission aimed at revealing of criminal activity.

As a result it has been stated that any actual data concerning intentional homicide planning should be a subject to inspection within the frame of criminal intelligence analysis in course of law enforcement intelligence operations. Protection of individuals influencing power balance on society is a foundation of national safety that in exchange defines them as one of the preferred directions of the work of subjects of enforcement intelligence operations. For that purpose, it is important to develop and expand the boundaries of analytical and prognostic activities of law enforcement agencies that will facilitate timely detection of potential threats and possibility of their neutralization before socially dangerous consequences appear.

Key concepts: intentional homicide, covert work, criminal intelligence analysis, law enforcement intelligence operations, operative-search measures.

DOI 10.32518/2617-4162-2019-3-118-123

Вступ

Серед найбільш небезпечних діянь, що посягають на життя, здоров'я, волю й гідність особи, особливу небезпеку становлять умисні вбивства. Незважаючи на те, що частка умисних вбивств у загальній структурі злочинності є незначною, суспільна небезпека наслідків вирізняється особливим цинізмом, жорстокістю та небезпечністю і для потерпілого, і громадськості. Процес оперативно-розшукового чи кримінально-процесуального запобігання умисним вбивствам ускладнюється ретельно продуманими стадіями злочину і прогресуючим професіоналізмом його співучасників. Готування умисного вбивства, якщо воно не вчиняється при раптовому виникненні умислу та із побутових мотивів, має латентний характер. Стадіям злочину, здебільшого, притаманні організований законспірований характер, що обумовлює значимість першочергового застосування сил, засобів, та заходів оперативно-розшукової діяльності, що своєю чергою обумовлює актуальність означеної проблематики.

Вибіркові аспекти оперативно-розшукової діяльності з протидії умисним вбивствам досліджували К. В. Антонов, Л. І. Аркуша, О. М. Бандурка, В. І. Василичук, В. Я. Горбачевський, О. П. Заворіна, А. М. Кислий, В. В. Лисенко, Д. М. Никифорчук, Ю. Ю. Орлов, С. П. Пекарський, М. А. Погорецький, В. Д. Пчолкін, О. І. Савка, С. О. Сафронів, О. О. Юхно. Проте проблематика оперативно-розшукової характеристики злочину та її вплив на вибір своєчасних та ефективних форм оперативно-розшукової діяльності із запобігання умисним вбивствам потребує подальшої наукової розвідки для задоволення

сучасних потреб науки та практики боротьби зі злочинністю.

Метою дослідження є, обґрунтована станом криміногенної ситуації в Україні, необхідність осучаснення та доповнення окремих аспектів оперативно-розшукової характеристики умисних вбивств та відображення її впливу на вибір форм негласної протидії злочинам.

1. Статистична характеристика умисних вбивств

Для висвітлення динаміки та структури умисних вбивств наведемо статистичні дані, оприлюднені в різних джерелах, які, на нашу думку, є дещо суперечливими. Вдаватися у виявлення причин таких суперечностей ми не будемо, оскільки це не відноситься до мети представленого дослідження. Відтак у 2013 році зареєстровано 5792 кримінальних провадження за фактами вбивства, у 2014 році – 11018, у 2015 році – 7993, у 2016 році – 5870, у 2017 році – 5029, у 2018 році – 5535 [1, с. 1]. Відповідно до статистичних даних Генеральної прокуратури України, питома вага умисних вбивств у загальній структурі злочинності у 2013 році становила 1,04%, 2014 – 2,17%, 2015 – 1,46%, 2016 – 1,01%, 2017 – 0,98%, 2018 – 1,14%, у січні 2019 – 3, 82%. Питома вага умисних вбивств, учинених на замовлення, у структурі вбивств коливається в рамках від 0,09% до 1,3%, тобто після зменшення кількості умисних вбивств у 2017 році спостерігається тенденція до їх збільшення [2, с. 1]. За період з 1997 до 2017 рр. кількість умисних вбивств, скоєних протягом 9-ти місяців кожного року, коливалася від пікового значення в 3494 таких злочи-

нів (2000 рік) до найнижчого показника, зафіксованого в 2017 році, - 1185 [3]. Значну частину умисних вбивств у 2014-2015 роках складала злочини, зафіксовані в Донецькій і Луганській областях, що пов'язувалося із високою інтенсивністю бойових дій в зоні АТО. Про це свідчить і факт, що в 2009-2010 роках їх вчинялось вдвічі менше: 2478 і 2356 [4]. Із числа зареєстрованих у 2017 році випадків умисних вбивств – 1381 провадженні особам було повідомлено про підозру, що складає 26,8% (для порівняння: у 2016 році – 1403 провадження, у 2015 році – 1507, у 2014 році – 1760, у 2013 році – 1779). Кількість вбивств, скоєних протягом 9-ти місяців 2017 року, порівняно з минулими роками, зменшилась майже втричі. У 2017 році кількість умисних убивств скоротилася на 10% в порівнянні з попереднім роком (з 1726 до 1551). Розкриття за цим типом злочинів становить 89% (у 2016 році було 83%). Крім того, у 2017 році було обліковано 1633 факти очевидних умисних вбивств, тобто ті, які були вчинені в присутності інших осіб або злочинця було затримано на місці події, (у 2016 році – 1824, у 2015 році – 3226 (із них - 1418 у Донецькій області), у 2014 році – 4920 (із них - 2377 у Донецькій області, 482 – у Луганській та 417 – в Києві) і у 2013 році – 2042). Зменшення кількості очевидних умисних вбивств в 2017 році сталося завдяки зменшенню інтенсивності бойових дій на Сході України. Крім облікованих в 2017 році умисних вбивств, в провадженні слідчих поліції були 11069 нерозкритих таких же кримінальних правопорушень минулих років, з яких у 2017 році лише у 76 особам повідомлено про підозру [5]. На початку 2018 року в Україні було скоєно 4465 умисних вбивств. Серед цих випадків зафіксовано 817 очевидних умисних вбивств. Про підозру повідомлено 680 особам, до суду направлено 356 обвинувальних актів. Для порівняння за аналогічний період минулого року сталося на 21% менше умисних вбивств [6].

2. Зміст окремих елементів оперативно-розшукової характеристики умисних вбивств

Загальновідомо, що основними елементами характеристики вбивств є спосіб вчинення злочину, спосіб приховування злочину, місце, час, обстановка, слідові, особа злочинця, особа потерпілого. Більша половина умисних вбивств вчиняється за умов неочевидності, що не тільки є відмінною ознакою таких кримінальних правопорушень, але й суттєво впливає на виявлення співучасників злочину суб'єктами оперативно-розшукової діяльності. Особливим цинізмом виокремлюються умисні вбивства, вчинені демонстративно в багатолюдних місцях небезпечним для людей

способом, що в останній час є розповсюдженим явищем. Так, до прикладу, 23.03.2017 р. в центрі Києва вбито колишнього депутата Держдуми Росії Д. Вороненкова, який дав свідчення Генеральній прокуратурі України у справі про держзраду экс-президента України В. Януковича. В экс-депутата стріляли з пістолета ТТ [7]. 31.03.2017 в Центральному районі Маріуполя стався вибух автомобіля у якому перебував заступник начальника головного відділу контррозвідки Донецького управління Служби безпеки України О. Хараберюш, який загинув на місці [8]. 27.06.2017 начальник спецназу Головного управління розвідки Міністерства оборони України М. Шаповал загинув у результаті вибуху його автомобіля в Солом'янському районі Києва [9].

Близько двох третин досліджуваних злочинів вчиняються в містах і селищах міського типу. Більш ніж три чверті умисних вбивств вчинено в приміщеннях, третина з них - в квартирах та домогосподарствах. За часом скоєння умисні вбивства характерні тим, що переважна їх більшість припадає на робочі дні тижня, у вечірній час (з 18 до 24 год.) вчиняється майже половина з них, ще чверть – у нічний час. Здебільшого такі злочини вчиняються із застосуванням вогнепальної зброї, вибухових речовин та пристроїв, колючо-ріжучих предметів. Мають місце й способи вчинення злочинів, зокрема, задушення газом, удушення, закриття дихальних шляхів людини різноманітними предметами, утоплення, отруєння, скидання з висоти, імітація самогубства, дорожньо-транспортної пригоди або природної смерті.

Для переважної більшості вбивств характерне раптове виникнення наміру вчинити злочин (як правило, під час конфлікту, що передуює злочинним діям). Мова йде про побутовий злочин, якому важко запобігти, але відсутні особливі труднощі у виявленні його співучасників, а відповідно і в фіксації даних, необхідних для притягнення винуватця до відповідальності. Також таким вбивствам важко запобігти у зв'язку із швидкоплинністю події. Встановлення співучасників злочину відбувається процесуальним шляхом, який супроводжується інтенсивним застосуванням заходів оперативного ініціативного пошуку. Наголошуємо, що це все застосовується вже, на жаль, по факту, тобто після настання смерті потерпілого.

За останнє десятиріччя відбулися зміни у мотивах вчинення вбивств. Поруч із відносною стабільністю вбивств із хуліганських мотивів, удвічі збільшилась кількість вбивств, вчинених із корисливих мотивів, у півтора рази – через ревності, сварки та інші побутові мотиви. Статистика розкритих вбивств минулих років за

мотиваційними ознаками показує, що 45% вбивств вчинені з корисливих мотивів; 20% – з хуліганських мотивів; 20% – з метою приховання іншого злочину; 10% – з інших мотивів; 5% – вчинені на замовлення. Статистика розкритих вбивств минулих років за суб'єктами злочинів показує, що 90% кримінальних правопорушень були вчинені однією особою, 15% – особою, яка раніше вчинила умисне вбивство; 10% – вчинені за попередньою змовою групою осіб. Статистика розкритих вбивств минулих років за ознаками об'єктивної сторони злочину показує, що 30% вбивств вчинені з особливою жорстокістю; 15% – вбивство двох і більше осіб; 10% – поєднане із згвалтуванням або насильницьким задоволенням статевої пристрасті; 5% – вчинене способом, небезпечним для життя багатьох осіб.

Частіше вбивства вчиняють особи чоловічої статі, проте останнім часом зростає участь жінок. Більшість злочинців – це особи у віці 25–29 років. В той же час спостерігається тенденція до подальшого «омолодження» злочинності, пов'язаної з вбивствами. У 2013 році зареєстровано 62 кримінальні провадження за фактами вбивства, вчиненими неповнолітніми, у 2014 році – 67, у 2015 році – 30, у 2016 році – 31, у 2017 році – 18, у 2018 році – 23 [1, с. 1]. Зростає загальноосвітній рівень осіб, що вчиняють такі злочини. Більшість вбивць – це особи працездатні, але до вчинення злочину не працювали й не навчалися, зловживали алкогольними напоями, мають спортивні або військові навички. Порівняно невеликий відсоток вбивств вчинено особами, що мають серйозні психічні захворювання чи систематично вживають наркотичні засоби, колишні учасники бойових дій. Вбивства з сексуальних мотивів вчиняються переважно статевиими психопатами та особами з психічними розладами. З 2014 року зростає кількість умисних вбивств, вчинених організованими злочинними угрупованнями (кожне десяте), які часто носять особливо жорстокий характер, поєднані із зухвалістю, холоднокрівністю, мають високий ступінь підготовленості до реалізації злочинних намірів, а способи вчинення таких злочинів – найрізноманітніші. Безумовно, ці обставини ускладнюють процес розкриття злочину.

Найчастіше трупи потерпілих приховуються у лісових масивах та інших малолюдних місцях, покинутих будівлях, криницях, шахтах, кар'єрах тощо; в кожному четвертому випадку закопують тіло або топлять його у воді; в кожному п'ятому сплячуть місце події, а у кожному восьмому – сам труп; в кожному десятому – розтинають або спотворюють тіло, щоб ускладнити його впізнання. Звичайно, що

приховування трупа потерпілого не стосується випадків показових вбивств, чим замовник або організатор демонструє цинізм та зухвалість по відношенню до суспільства, відкрито підкреслює свою безкарність та нехтування правами, які охороняються та забезпечуються державою (до прикладу, коли йдеться про вбивства з політичних мотивів).

Для запобігання умисних вбивств вагоме значення має поведінка потерпілого, яка є одним із факторів (іноді досить суттєвим), що впливає на виникнення і реалізацію злочинного задуму. Часто розкриття (встановлення співучасників) таких злочинів указує на суспільно-негативні особливості життя потерпілого. У злочинах, що вчиняються з побутових мотивів, потерпілий часто є причиною конфліктної ситуації, і його поведінка провокує дії іншої особи. Водночас варто зважати на ту обставину, що більшість загиблих були або родичами або знайомими злочинців. В деяких випадках громадяни стають потерпілими у зв'язку з їх службовою діяльністю, це перш за все, працівники фінансових, правоохоронних, розвідувальних органів, особи, які займаються підприємництвом, різними видами незаконної діяльності, журналісти, громадські діячі тощо.

3. Форми негласної протидії умисним вбивствам

Змушені констатувати, що своєчасно реагувати на стадії вбивства (виникнення наміру, готування, реалізація наміру), навіть коли у правоохоронного органу є попередня інформація, вкрай проблематично, оскільки на підготовку та реалізацію злочину замовник або організатор спрямовує конкретно підібрані сили та засоби, направлені проти визначеної особи, в той же час, коли у оперативного підрозділу, за виключенням підрозділів відповідних департаментів, відсутні достатні ресурси для своєчасного запобігання реалізації злочинного наміру. Крім того, існують різноманітні способи дезорієнтації правоохоронного органу з метою відволікання його сил та засобів від протидії цілеспрямованій злочинній діяльності.

Негласна робота підрозділів кримінальної поліції є складовою частиною оперативно-розшукової діяльності. Цей вид діяльності проводиться приховано та спрямований на недопущення, виявлення та припинення протиправних діянь, охорону прав та свобод людини, інтересів суспільства і держави, забезпечення громадської безпеки та публічного порядку. Такий вид діяльності реалізується шляхом конфіденційного співробітництва з громадянами, проведення оперативно-пошукових заходів, взаємодії з оперативними підрозділами Націо-

нальної поліції, використання оперативної техніки. Особливості такої роботи обумовлені конкретною ситуацією та наявною інформацією про вбивство, що готується або вже вчинене (очевидне або неочевидне). Вона ж проводиться для перевірки інформації, проведення профілактичної роботи, забезпечення проведення оперативної розробки як форми оперативно-розшукової діяльності. Використання відомих заходів оперативного ініціативного пошуку у протидії умисним вбивствам є малоефективним, а навпаки, час на їхнє застосування оперативним підрозділом може дати можливість злочинцям реалізувати задумане. Винятком є раніше встановлене негласне співробітництво – коли спеціальний суб'єкт агентурно-оперативної роботи, впроваджений для оперативної розробки конкретної особи або групи, отримує достовірну інформацію про стадії злочину, що дозволяє оперативному підрозділу своєчасно організувати повне залучення та використання сил, засобів та заходів оперативно-розшукової діяльності для попередження умисного вбивства.

Основним завданням оперативної розробки як форми оперативно-розшукової діяльності щодо протидії умисним вбивствам є отримання фактичних даних про протиправні діяння окремих осіб та груп на стадіях злочину (готування або замаху) з метою своєчасного застосування відповідних сил та засобів для недопущення реалізації злочинного наміру щодо позбавлення життя потерпілого. Підставами для проведення оперативної розробки за оперативно-розшуковою справою із забарвленням «умисне вбивство» є наявність достатньої інформації, що потребує перевірки із застосуванням оперативно-розшукових заходів і засобів, про злочин, що готується невідомими особами; про відомих осіб, які готують вчинення злочину; про осіб, безвісно зниклих щодо яких є обґрунтовані підстави вважати, що її зникнення безпосередньо пов'язане із кримінальною подією. Відтак оперативний підрозділ зобов'язаний в найкоротший термін завести оперативно-розшукову справу, яка є підставою для організації застосування сил та заходів оперативно-розшукової діяльності, спрямованих на отримання та фіксацію додаткової інформації викривального характеру щодо готування злочину та його співучасників. При отриманні фактичних даних щодо готування умисного вбивства та причетних до нього осіб оперативному підрозділу необхідно звернутися до органу досудового розслідування, щоб закріпити за оперативно-розшуковою справою конкретного слідчого з метою визначення моменту реалізації матеріалів оперативної розробки та алгоритму подальшого застосування сил та засобів проце-

суального характеру. Ст. 7 Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність» передбачено, що у разі встановлення під час проведення оперативно-розшукових заходів фактичних даних, що свідчать про ознаки злочину в діяннях окремих осіб та груп, але якщо їх припинення може негативно вплинути на результати проведення таких заходів, керівник оперативного підрозділу інформує про це керівника органу досудового розслідування та прокурора і лише після закінчення їх проведення складається спільний план реалізації результатів оперативно-розшукової діяльності [10].

Основними завданнями оперативної розробки за фактом готування умисного вбивства є встановлення часу, місця та виконавця злочину, за умови, що відомий потерпілий. Труднощі організації оперативної розробки за фактом підготовки умисного вбивства полягають в тому, що злочин означеної категорії є тенденцією діяльності організованих груп, які мають зв'язок із професійними виконавцями. Визначальною, на нашу думку, є роль оперативно-розшукового прогнозування та кримінального аналізу, що можуть і мають всебічно застосуватися аналітичними відділами оперативних підрозділів суб'єктів оперативно-розшукової діяльності при прогнозуванні потенційних загроз у політичній, економічній, публічній сферах держави в разі ймовірного знищення конкретної особи, яка впливає на ці сфери. В такому випадку у правоохоронних органів буде, зазвичай, більше часу для оптимізації сил та засобів запобігання злочинам.

Висновки

Пошуки первинної інформації про факти готування умисного вбивства за результатами застосування заходів оперативного (ініціативного) є малоефективними. Виправданою у зазначеному напрямі є робота спеціального суб'єкта, впровадженого в організовану групу або злочинну організацію для виконання спеціального завдання із виявлення злочинної діяльності. Переконані, що будь-які фактичні дані щодо готування умисного вбивства підлягають перевірці в межах оперативної розробки за оперативно-розшуковою справою. Захист осіб, які впливають на баланс сил в суспільстві, є запорукою національної безпеки, що своєю чергою визначає їх одним із пріоритетних напрямів роботи суб'єктів оперативно-розшукової діяльності. З цією метою необхідно розвивати та розширювати межі аналітичної та прогностичної діяльності правоохоронних органів, що сприятиме своєчасному виявленню потенційних загроз та забезпеченню можливості їх нейтралізації до настання суспільно-небезпечних наслідків.

Список використаних джерел

1. Заворіна О. П. Оперативно-розшукова протидія вбивствам, які вчиняються неповнолітніми: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук. Харків: ХНУВС, 2019. 20 с.
2. Савка О. І. Імітування вбивства на замовлення: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук. Харків: ХНУВС, 2019. 20 с.
3. Кількість умисних убивств в Україні цього року є рекордно низькою впродовж останніх 20 років, – поліція. URL: <https://ua.112.ua/golovni-novyni/kilkist-umysnykh-vbyvstv-v-ukraini-tsohorich-rekordno-nyzka-za-ostanni-20-rokiv-politsiia-418733.html>.
4. Динаміка резонансних злочинів у 2017 році. URL: https://protocol.ua/ru/dinamika_rezonansnih_zlochyniv_u_2017_rotsi/.
5. Розкриття умисних вбивств та автоугонів: зрада чи перемога?! URL: <http://resonance.ua/rozkrittya-umisnykh-vbyvstv-ta-avtougov/>.
6. Опублікована статистика умисних вбивств в Україні з початку року. URL: <https://ukr.segodnya.ua/ukraine/stalo-izvestno-skolko-umyshlennyh-ubiystv-proizoshlo-v-ukraine-s-nachala-goda-1155828.html>
7. Убивство Вороненкова. URL: <https://gordonua.com/ukr/tags/ubijstvo-voronenkova.html>.
8. Вбивство підполковника Хараберюша: обвинуваченій дали 12 років з конфіскацією. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2018/10/4/7194088/>.
9. СБУ встановила ім'я чоловіка, підозрюваного в підриві генерала Шаповала. URL: https://ukr.lb.ua/news/2019/04/17/424780_sbu_vstanovila_imya_cholovika.html.
10. Про оперативно-розшукову діяльність: Закон України. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 22. Ст. 303.

References

1. Zavorina, O. P. (2019) Operativno-rozshukova protydiya vbyvstv, yaki vchynayutsya nepovnolitnimiy [Operational-search counteraction to the killings committed by minors] Avtoreferat dysertatsiyi na zdobuttya naukovoogo stupenya kand. yuryd. nauk (The dissertation authors abstract for the degree of candidate of lawyer sciences). Xarkiv, 1 [in Ukr.].
2. Savka, O. I. (2019) Imituvannya vbyvstva na zamovlennya [Implications of the murder to order] Avtoreferat dysertatsiyi na zdobuttya naukovoogo stupenya kand. yuryd. nauk (The dissertation author's abstract for the degree of candidate of lawyer sciences). Xarkiv, 1 [in Ukr.].
3. Kilkist umysnykh ubyvstv v Ukrayini czogorich ye rekordno nyzkoyu vprodovzh ostannix 20 rokiv, – policiya [The number of intentional murders in Ukraine this year is a record low for the last 20 years, – police]. Retrieved from <http://ua.112.ua/golovni-novyni/kilkist-umysnykh-vbyvstv-v-ukraini-tsohorich-rekordno-nyzka-za-ostanni-20-rokiv-politsiia-418733.html> [in Ukr.].
4. Dynamika rezonansnykh zlochyniv u 2017 rotsi [Dynamics of resonant crimes in 2017]. Retrieved from http://protocol.ua/ru/dinamika_rezonansnih_zlochyniv_u_2017_rotsi/ [in Ukr.].
5. Rozkryttya umysnykh vbyvstv ta avtougoviv: zrada chy peremoha?! [Disclosure of intentional murders and carjacks: treason or victory?!] Retrieved from <http://resonance.ua/rozkrittya-umisnykh-vbyvstv-ta-avtougov/> [in Ukr.].
6. Opublikovana statystyka umysnykh vbyvstv v Ukrayini z pochatku roku [The statistics of intentional murder in Ukraine since the beginning of the year are published]. Retrieved from <http://ukr.segodnya.ua/ukraine/stalo-izvestno-skolko-umyshlennyh-ubiystv-proizoshlo-v-ukraine-s-nachala-goda-1155828.html> [in Ukr.].
7. Ubyvstvo Voronenkova [Murder of Voronenkov]. Retrieved from <http://gordonua.com/ukr/tags/ubijstvo-voronenkova.html> [in Ukr.].
8. Vbyvstvo pidpolkovnyka Kharaberyusha: obvynuvacheniy daly 12 rokiv z konfiskatsiyeyu [Murder of Lt. Col. Kharaberius: the defendant gave 12 years of confiscation]. Retrieved from <http://www.pravda.com.ua/news/2018/10/4/7194088/> [in Ukr.].
9. SBU vstanovila im'ya cholovika, pidozryuvanoho v pidryvi henerala Shapovala [SSU established the name of a man suspected of undermining General Shapoval] Retrieved from https://ukr.lb.ua/news/2019/04/17/424780_sbu_vstanovila_imya_cholovika.html [in Ukr.].
10. Pro operativno-rozshukovu diyalnist: Zakon Ukrayiny (1992) [On operational-search activity: Law of Ukraine] *Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrayiny (Information from the Verkhovna Rada of Ukraine)* 22, St. 303 [in Ukr.].

*Стаття: надійшла до редакції 04.09.2019
прийнята до друку 20.09.2019*

*The article: is received 04.09.2019
is accepted 20.09.2019*